

Complexnummer: 517754

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Tabaksschuur complex

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

517755, 517756

Woonplaats

Helenaveen

Gemeente

Deurne

Provincie

Noord-Brabant

Hoofdadres van hoofdobject

Geldersestraat 10, 5759 PS Helenaveen

Complexomschrijving

Inleiding

Aan de zuidelijke zijde van de Geldersestraat staat, parallel aan de weg, een voormalige TABAKSSCHUUR (1) van de N.V. Maatschappij Helenaveen, gebouwd omstreeks 1870. De droogschuur is gebouwd in verband met de pogingen van de Maatschappij op de verveende gronden een monocultuur van tabak te ontwikkelen.

Omstreeks 1880, nadat het experiment was mislukt, is het gebouw gesplitst in twee boerderijen. In de oostelijke en zuidelijke kop van het gebouw werden daartoe woonhuizen ingebouwd. Tevens werd bij elke boerderij een BAKHUIS (2) gerealiseerd, dat bij Geldersestraat 10 nog aanwezig is. In de langsegevels van de voormalige tabaksschuur zijn tussen 1880 en 1940 enkele inrijpoorten en deuren ten behoeve van de agrarische exploitatie aangebracht.

Waardering

Het complex is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorisch belang als voorbeeld van de sociaal-economische ontwikkeling van de tabaksnijverheid in de Peel en als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van de tabaksschuur, waarvan in Nederland slechts op een beperkt aantal plaatsen sprake was. Het is architectuurhistorisch van belang vanwege de stijl en de ornamentiek en als voorbeeld van de toegepaste combinatie van bouwelementen. Het heeft ensemblewaarden in samenhang met de nederzetting Helenaveen. Het is tevens van belang vanwege de gaafheid van het exterieur. Het is zeldzaam wegens opzet en constructie.

Monumentnummer*: 517755

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 18 december 2001
Kadaster deel/nr: 16009/25

Monumentnaam**

N.V. Maatschappij Helenaveen

Complexnummer

517754

Complexnaam

Tabaksschuur complex

Woonplaats*

Helenaveen

Gemeente*

Deurne

Provincie*

Noord-Brabant

Straat*

Geldersestraat

Nr*

10

Toev.*

Postcode*

5759 PS

Woonplaats*

Helenaveen

Situering

Locatie

Geldersestraat

12

5759 PS

Helenaveen

Kadastrale gemeente*

DEURNE

Sectie*

H

Kad. object*

8702

Appartement

Grondperceel

DEURNE

H

9075

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

De voormalige TABAKSSCHUUR, gelegen parallel aan de Geldersestraat, dateert uit omstreeks 1870. Het gebouw verkeert grotendeels in oorspronkelijke staat. Omstreeks 1880, na het verdwijnen van de tabaksteelt, werd de schuur omgebouwd tot twee boerderijen, en legde men zich toe op de tuinbouw en fruitteelt.

Nog vóór de Tweede Wereldoorlog werd de indeling van de langsgevels op enkele plaatsen gewijzigd. Omstreeks 1960 zijn ter plaatse van de woonhuizen enkele vensters vergroot.

Omschrijving

Het zeer langgerekte gebouw is op korte afstand van de straat gelegen. Het is eenlaags en wordt gedekt door een fors zadeldak, gedekt met oud-Hollandse pannen. Het gebouw is opgetrokken in handvorm baksteen. De muren zijn met smeedijzeren ankers verbonden met het zeer grote gebint, dat nagenoeg geheel uit ijzer is samengesteld. Enkele latere reparaties zijn ook in ijzer uitgevoerd. De kap bestaat uit een hangschoorwerk, dat deels rust op het muurwerk, deels op een rij, in de lengte-as van het gebouw geplaatste liggers. In de topgevels van de eindgevels

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

van de voormalige tabaksschuur zijn nog de oorspronkelijke rondboognissen met windgaten te zien. Deze zijn echter aan de oostelijke zijde dichtgezet, terwijl die aan de westelijke zijde in 1998 van nieuwe vensters zijn voorzien. In de globaal symmetrisch ingedeelde kopgevels treft men oud Hollandse klampaampjes aan, die dateren van vóór de verbouwing tot boerderij.

Met name aan de westelijke zijde is deze gevel nog redelijk in tact. Omstreeks 1880 zijn twee woonhuizen ingebouwd, terwijl het middendeel van de schuur door de plaatsing van een muur werd opgesplitst tot twee bedrijfsruimten. Op de kapverdieping werden tegen de eindgevels kleine slaapkamers gerealiseerd. Na 1960 zijn, met name in de westelijke gevel en in het oostelijk deel van de zuidelijke gevel, verschillende vensters uitgebroken.

Tevens zijn omstreeks 1967 de rond 1900 ingebouwde kelders met opkamers geamoveerd. Het bedrijfsdeel heeft ook op de begane grond nog grotendeels de oude indeling. De in 1967 nog aanwezige paarden- en varkensstallen zijn echter verdwenen.

Waardering

De voormalige tabaksschuur is van algemeen belang. Het gebouw heeft cultuurhistorisch belang als voorbeeld van de sociaal-economische ontwikkeling van de tabaksnijverheid in de Peel en als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van de tabaksschuur. Het is architectuurhistorisch van belang vanwege de stijl en de ornamentiek en als voorbeeld van de toegepaste combinatie van bouwelementen. Het heeft ensemblewaarden in samenhang met de te beschermen nederzetting Helenaveen. Het is tevens van belang vanwege de gaafheid van het exterieur. Het is zeldzaam wegens opzet en constructie.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Industrie

Functie

Droogschuur

Monumentnummer*: 517756

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 18 december 2001
Kadaster deel/nr: 16009/25

*Monumentnaam***

N.V. Maatschappij Helenaveen

Complexnummer

517754

Complexnaam

Tabaksschuur complex

*Woonplaats**

Helenaveen

*Gemeente**

Deurne

*Provincie**

Noord-Brabant

*Straat**

Geldersestraat

*Nr**

10

*Toev.**

*Postcode**

5759 PS

*Woonplaats**

Helenaveen

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**

DEURNE

*Sectie**

H

*Kad. object**

8702

Appartement

Grondperceel

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding

Aan de zuidelijke zijde van het bedrijfsdeel van Geldersestraat 10 staat een eenvoudig BAKHUIS uit omstreeks 1900.

Omschrijving

Het eenlaags bakhuis heeft een rechthoekige plattegrond en wordt gedekt door een zadeldak met oud Hollandse pannen. De gevels zijn gemetseld in baksteen. In de westelijke gevel een klein stalvenster; in de noordelijke gevel een eenvoudige opgeklampte deur. Op het dak staat een kleine schoorsteen.

In het interieur is de oorspronkelijke oven nog aanwezig.

Waardering

De bakhuis is van algemeen belang. Het gebouw heeft cultuurhistorisch belang als voorbeeld van de sociaal-economische ontwikkeling van de landbouw in de Peel en als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van het bakhuis. Het heeft ensemblewaarden in samenhang met de nederzetting Helenaveen. Het is tevens van belang vanwege de gaafheid van het exterieur.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Bakhuis